

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2444

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 januari 2022

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Algemene Zaken van 25 januari 2022.

Overeenkomstig de informatie-afspraken informeert het kabinet uw Kamer middels deze geannoteerde agenda ook over de inzet voor de plenaire vergadering van 21–22 januari 2022 van de Conferentie over de Toekomst van Europa.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 25 JANUARI 2022

Dinsdag 25 januari 2022 vindt in Brussel een Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats. Op de agenda¹ van deze Raad staan de volgende onderwerpen: het wetgevingspakket «versterking van democratie en integriteit van verkiezingen», de prioriteiten van het Frans EU-voorzitterschap, de Conferentie over de Toekomst van Europa, COVID-19: coördinatie op EU-niveau en de relatie tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk (VK). De Minister van Buitenlandse Zaken is voornemens deel te nemen aan deze vergadering.

Wetgevingspakket «versterking van democratie en integriteit van verkiezingen»

Het streven van het Franse EU-voorzitterschap is om tijdens deze RAZ een verkennend debat te voeren over het nieuwe wetgevingspakket «*Versterking van democratie en integriteit van verkiezingen*», dat op 25 november 2021 door de Commissie is gepresenteerd. Het pakket bestaat uit vier voorstellen. Het eerste voorstel betreft een verordening over transparantie en gerichte politieke reclame. Het tweede voorstel bestaat uit twee richtlijnen die het kiesrecht actualiseren van «mobiele EU-burgers» bij gemeenteraadsverkiezingen en bij verkiezingen van het Europees Parlement (EP). Mobiele EU-burgers zijn EU-burgers die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn. Tot slot heeft de Commissie een voorstel gedaan voor herziening van de verordening van het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen. Deze herziening beoogt onder andere de transparantie van Europese politieke partijen en stichtingen te vergroten.

Het Franse EU-voorzitterschap wil het komende half jaar voortgang maken op dit pakket. Het is de verwachting dat het voorstel over de financiering van Europese politieke partijen prioriteit heeft voor dit voorzitterschap. De voorstellen over politieke reclame en de mobiele burgers worden later in het voorzitterschap behandeld. Naar verwachting zal het Franse voorzitterschap tijdens deze RAZ middels Raadsconclusies willen vaststellen wat de kaders zijn van dit pakket. Aangezien de voorstellen 25 november jl. gepubliceerd zijn, is de verwachting dat een groot aantal lidstaten hierover nog geen officiële positie heeft bepaald. De verwachting is dan ook dat de discussie tijdens de RAZ verkennend en op hoofdlijnen zal zijn.

In algemene zin geldt dat het kabinet positief is over het pakket dat de Commissie heeft voorgesteld. Het beschermen van de integriteit van verkiezingen en het open publieke debat is van groot belang voor onze democratie. De verschillende voorstellen in het wetgevingspakket beogen daar aan bij te dragen. De kabinetsappreciatie van het wetgevingspakket van de Commissie wordt uitgewerkt in drie verschillende BNC-fiches, die op 21 januari aanstaande met uw Kamer worden gedeeld. Op het voorstel over het pakket van politieke reclame is door uw Kamer een parlementair voorbehoud geplaatst. De BNC-fiches worden op 10 februari 2022 besproken in het commissiedebat van de commissie voor Binnenlandse Zaken.

Prioriteiten EU-Frans voorzitterschap

Het Franse EU-voorzitterschap zal tijdens deze RAZ zijn prioriteiten presenteren. President Macron presenteerde op 9 december 2021 tijdens

¹ Delegates Portal: CM 1076/22.

een persconferentie² drie lijnen waaronder de verschillende wetgevings-trajecten, discussies en initiatieven tijdens het voorzitterschap kunnen worden geschaard: een soeverein Europa, een nieuw groeimodel voor Europa en een Europa op menselijke schaal. Hoewel president Macron het thema strategische autonomie niet specifiek noemde, is bekend dat dit voor Frankrijk een belangrijk onderwerp is tijdens het voorzitterschap en dat de discussies onder de geschetste drie lijnen mede zullen bijdragen aan het concretiseren van de discussies omtrent strategische autonomie.

Uw Kamer werd in het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 13 december 2021 reeds geïnformeerd over de EU-externe prioriteiten van het voorzitterschap.³ Op EU-extern gebied zal Frankrijk onder meer inzetten op veiligheids- en defensiesamenwerking, waaronder de aanname van het Strategisch Kompas. Ook zet Frankrijk in op het werken aan stabiliteit en welvaart in derde landen. In februari 2022 vindt de EU-AU (Afrikaanse Unie) top plaats en president Macron kondigde tevens een top aan in juni 2022 over de Westelijke Balkan. Daarnaast hoopt Frankrijk voortgang te boeken op het asiel- en migratiepact en het versterken van samenwerking met landen van herkomst en doorreis.

Onder de noemer van een nieuw groeimodel voor Europa schaarde president Macron een aantal EU-interne dossiers, waaronder het Fit-for-55 pakket. Vordering maken met de onderhandelingen over dit pakket, in het bijzonder het *Carbon Border Adjustment Mechanism*⁴, is een grote prioriteit tijdens het Franse EU-voorzitterschap. Verder hoopt Frankrijk onder meer digitalisering en kwalitatief, gekwalificeerd en goed betaald werk te bevorderen. Onder de noemer van een Europa op menselijke schaal noemde president Macron onder meer de Conferentie over de Toekomst van Europa en het belang van de rechtsstaat in de Europese Unie. Op de informele Europese top op 10 en 11 maart 2022 wil Macron over deze onderwerpen spreken.

Nederland zal tijdens de RAZ de prioriteiten van het inkomend Franse EU-voorzitterschap verwelkomen. In lijn met de gezamenlijke verklaring van Frankrijk en Nederland van augustus jl.⁵ ziet het kabinet er naar uit om de bilaterale relatie te verdiepen en te versterken en samen te werken aan een sterk Europa.

Conferentie over de Toekomst van Europa

Het Franse EU-voorzitterschap zal informeren over recente ontwikkelingen op het gebied van de Conferentie over de Toekomst van Europa. Daarbij zal naar verwachting terug worden geblikt op de derde plenaire vergadering van de Conferentie van 21–22 januari 2022, en de daaraan voorafgaande bijeenkomsten van werkgroepen. Naar verwachting zal het Franse voorzitterschap daarnaast een toelichting geven op het verloop en planning van de EU-burgerpanels, die aanbevelingen leveren voor de plenaire vergadering. Ook zal het Franse voorzitterschap mogelijk vooruitblikken naar komende plenaire vergaderingen. Wat het kabinet betreft is een zorgvuldige, duidelijke planning voor de komende periode van belang, met name richting de deelnemende burgers. Daarbij is het

² <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2021/12/09/presentation-de-la-presidence-francaise-du-conseil-de-lunion-europeenne>.

³ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2240.

⁴ Kamerstuk 22 112, nr. 3197.

⁵ Gemeenschappelijke Nederlandse verklaring van Frankrijk en Nederland | Diplomatieke verklaring | Rijksoverheid.nl. Document is een bijlage van het verslag informele Raad Buitenlandse Zaken 2–3 september 2021, Kamerstuk 21 501-02, nr. 2410.

kabinet van mening dat de aanbevelingen in het eindverslag de inbreng van burgers moeten reflecteren.

Overeenkomstig de informatie-afspraken informeert het kabinet uw Kamer middels deze geannoteerde agenda ook over de inzet voor de plenaire vergadering van 21–22 januari 2022 van de Conferentie over de Toekomst van Europa.

De derde plenaire vergadering van de Conferentie zal plaatsvinden in Straatsburg, waaraan zowel fysiek als digitaal kan worden deelgenomen. Wegens COVID-19 werd de eerder voorziene plenaire vergadering van 17–18 december 2021 uitgesteld. Ook zijn de bijeenkomsten van twee van de EU-burgerpanels verplaatst. Hierdoor is de planning van de thema's voor de plenaire vergaderingen gewijzigd. Volgens de nieuwe planning zal de plenaire vergadering van 21–22 januari gericht zijn op de thema's *Europese democratie, waarden en rechten, rechtsstaat en veiligheid, en klimaatverandering en milieu, en gezondheid*. Besproken wordt de inbreng vanuit de EU-burgerpanels, nationale panels, en het meertalige digitale platform op deze thema's.

Nederland is één van de lidstaten die nationale burgerdialogen (*Kijk op Europa*) heeft georganiseerd. Parallel aan deze geannoteerde agenda komt het derde tussenverslag van *Kijk op Europa* uw Kamer toe. Dit tussenverslag bevat de uitkomsten van de nationale burgerdialogen voor de thema's *klimaatverandering en milieu, migratie, gezondheid en de rol van de EU in de wereld*. Het kabinet zal de uitkomsten uit de tussenverslagen van *Kijk op Europa* aanbieden aan de Conferentie en in de plenaire vergadering presenteren.

Het derde tussenverslag is een aanvulling op de eerder aangeboden tussenverslagen van de burgerdialogen *Kijk op Europa*, en de notitie van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) over de wensen en verwachtingen van Nederlanders ten aanzien van de Europese Unie.⁶ Met dit derde tussenverslag zijn alle negen thema's behandeld, en de burgerdialogen afgerond. Het kabinet is voornemens de tussenverslagen te bundelen en uw Kamer een integraal verslag van de burgerdialogen *Kijk op Europa* toe te sturen. Ook vindt terugkoppeling plaats richting de burgers die hieraan hebben deelgenomen.

COVID-19: coördinatie op EU-niveau

Met betrekking tot COVID-19 heeft het voorzitterschap aangegeven de stand van zaken te willen bespreken. Hierbij zal in ieder geval worden gesproken over de coördinatie van maatregelen ten aanzien van reizen binnen en naar de EU. Het is de bedoeling van het voorzitterschap om in aanloop naar deze Raad een akkoord te bereiken over Raadsaanbeveling 1475.⁷ Het kabinet acht het van belang om reismaatregelen ter bestrijding van het virus zoveel mogelijk te coördineren in Europees verband om een lappendeken aan nationale maatregelen te voorkomen. Ook zal naar verwachting gesproken worden over internationale solidariteit. Het kabinet zal daarbij opnieuw de belangrijke rol van *Team Europe* onderstrepen: zowel wat betreft de levering en distributie van vaccins, primair via COVAX, als het verbeteren van *country readiness* en de versterking van gezondheidssystemen in partnerlanden. Nederland zal voorts steun uitspreken voor de inspanningen van *Team Europe* om de productiecapaciteit van vaccins en medicijnen in partnerlanden te verbeteren.

⁶ Kamerstuk 35 663, nrs. 34 en 35.

⁷ Kamerstukken 25 295 en 22 112, nr. 1623.

Relatie tussen de EU en het VK

Naar verwachting zullen de leden van de Raad stilstaan bij de stand van zaken omtrent de relatie tussen de EU en het VK en specifiek bij de voortgang in de gesprekken over de implementatie van het Protocol Ierland/Noord-Ierland (hierna: Protocol). Zoals ook gemeld in de beantwoording van Kamervragen over dit onderwerp,⁸ zijn de Europese Commissie en het VK sinds de inwerkingtreding van het Terugtrekkingsakkoord in gesprek met als doel om de gemaakte afspraken in het Protocol nader uit te werken binnen de afgesproken kaders. De focus van deze gesprekken ligt bij het oplossen van de praktische problemen zoals opgebracht door het VK en de Noord-Ierse belanghebbenden. Volledige implementatie van het Protocol blijft hierbij het einddoel. Naar verwachting zal vicevoorzitter van de Europese Commissie Šefčovič tijdens de Raad een toelichting geven op de laatste ontwikkelingen. Hij zal daarbij voortborduren op zijn persverklaring van 17 december jl. waarin hij heeft aangegeven dat de Europese Commissie toegewijd blijft om een duurzame oplossing met het VK te vinden binnen de kaders van het Protocol.⁹ Ook heeft de Europese Commissie op die datum (voorstellen voor) de juridische uitwerking van het *non-paper* op gebied van medicijnen gepresenteerd waarmee zij poogt de beschikbaarheid van medicijnen voor de Noord-Ierse markt te garanderen, terwijl de integriteit van de interne markt van de EU beschermd blijft.¹⁰ Nederland kan de voorgestelde oplossing steunen.

De gesprekken over oplossingen op de terreinen douane, sanitaire en fytosanitaire goederen (SPS) en de betrokkenheid van Noord-Ierse belanghebbenden worden naar verwachting in de eerste helft van januari hervat, waarbij het VK op politiek niveau vertegenwoordigd wordt door *Foreign Secretary* Truss, die de verantwoordelijkheid voor de relatie met de EU van Minister Frost heeft overgenomen sinds diens aftreden op 18 december 2021. Nederland zal wederom steun uitspreken voor de aanpak van de Europese Commissie, waarbij de mogelijkheden die het Protocol biedt maximaal benut worden om tot gemeenschappelijke oplossingen met het VK te komen. Voor Nederland staat voorop dat een situatie waarin het VK zich beroept op artikel 16 en daarmee het Protocol (deels) buiten werking stelt, moet worden voorkomen, aangezien dit de balans kan verstoren tussen de doelen van het Protocol. Deze doelen zijn i) de bescherming van de Belfast/Goedevrijdagakkoorden, ii) de bescherming van de integriteit van de interne markt van de EU en iii) het voorkomen van een harde grens op het Ierse eiland. Tegelijkertijd zal Nederland het belang benadrukken dat de Commissie, in nauwe samenwerking met de Raad, op alle scenario's voorbereid is.

⁸ Aanhangsel Handelingen II 2021/22, nr. 496.

⁹ Statement by Vice-President Maroš Šefčovič (europa.eu).

¹⁰ EU-UK relations: Commission proposes solution (europa.eu).